

Što je IDS-u ISTRA? Jeli Krasna zemlja,

Istra mila,

dome roda Hrvatskog ili ?

Doista je Istra krasna zemlja na malom poluotoku od mora do gora, od dolina do ponosne Učke gore! Opjevana u svoj svojoj raznolikosti od Velog Jože Vladimira Nazora, kao simbola sužanjstva i tuđinske vlasti, Koze, Mati i Dvi daske našeg Mate Balote, kao primjeri teškog života istarskog seljaka, Pramaliće kao simfonija ljepote rodnog kraja, do Drage Gervaisa sa radosnim pjesmicama Pod Učkun i Sunce na Kvarneru koji svojim valićima miluje istočnu obalu Istre!

„Beli zidići, črjeni krovčići, na keh vrapčići kantaju...



Istarska čakavica

Kao jedan od dijalekata hrvatskog jezika, pomalo tvrda, a ipak melodiozna, a njeguje se kroz Čakavski sabor.

U Žminju je 8. svibnja 1969. osnovan Sabor čakavskog pjesništva, zamišljen kao kulturno-znanstvena manifestacija koja će se baviti uglavnom pitanjima čakavskog pjesništva.

Međutim nakon mnogo šire programske osnove, te kao odjek na početak rada Sabora čakavskog pjesništva, u Žminju je početkom 1970. osnovan Čakavski sabor, čija će se programska orijentacija ostvarivati u širokom rasponu raznovrsnih kulturno-umjetničkih programa, znanstvenih i stručnih skupova, izdavačke djelatnosti, podizanja spomen obilježja, obnove i uređenja Huma i drugih istarskih gradića, valoriziranja i revaloriziranja čakavštine kao dijalektalnog i jezičnog idioma, te u drugim kulturnim programima koji se tiču očuvanja i vrednovanja kulturnog i nacionalnog identiteta ne samo istarskog nego i čitavog čakavskog govornog područja.

Glagoljica u Istri

Roč i Hum kao središta glagoljaštva, hrvatske srednjovjekovne pismenosti i književnosti, svoje korijene vuku iz 9. stoljeća. 863. godine, bizantski car šalje sv. braću Ćirila i Metoda da šire bogoslužje među moravskim Slavenima. Prevodeći Bibliju iz latinskog na staroslavenski, Ćiril je izumio pismo glagoljicu. Glagoljica se trajno zadržala kod Hrvata u Istri i primorskim krajevima kao crkveno pismo, ali se koristila i u administrativnim i komunalnim poslovima i književnosti. Popovi glagoljaši su pismom svjedočili o tradiciji, čuvajući vjeru, jezik i običaje svoga naroda približavajući istovremeno kulturna ostvarenja ondašnje razvijene Europe. U Humu se glagoljica koristila do početka 20. stoljeća.

Aleja Glagoljaša turistička je znamenitost, spomenik hrvatskom glagoljaštvu u Istri. Riječ je o stazi dužine 7 km uz koju je postavljeno 10 kamenih obilježja, koja započinju Stupom čakavskog sabora, a završavaju bakrenim vratima grada Huma.

Na prijedlog Zvane Črnje Aleja glagoljaša osmišljena je i izgrađena u razdoblju od 1977. do 1985. Aleju je u spomenutom razdoblju osmislio akademik Josip Bratulić, a postavio kipar Želimir Janež.



Jedan od najvažnijih dokumenata pisanih na glagoljici je Istarski razvod

Istarski razvod 1275-1325

Kao dokaz da su Hrvati tada nastanjivali Istru. Veoma važan povijesni dokument kojim je između ostalih, Mons. Božo Milanović 1947.godine pokazao Saveznicima kao dokaz da u Istri živi hrvatski živalj.

Po svojoj pravnoj i književnoj vrijednosti može se ubrojiti u najzanimljivije dokumente toga doba u Europi. U isto je vrijeme to najstariji međunarodni diplomatski dokument pisan hrvatskim jezikom, iako postoje dokumenti koji svjedoče o postojanju Hrvata u Istri od sedmog stoljeća.

Istarski razvod je dragocjen i kao uvid u tadašnji gospodarski, politički, kulturni i svakodnevni život toga vremena. Također, ovaj dokument nije samo pravno-povijesni spomenik već se može smatrati i književnim tekstom bogatim onomastičkom građom.!

Razvodne su isprave bile pisane i na latinskome i na njemačkome, no sačuvani su samo prijepisi na narodnom jeziku, izričito nazvanome hrvatskim, koji je u mnogome sačuvao stare istarsko-čakavske odlike.

Istarski razvod je pravni dokument o razgraničenju teritorija između susjednih komuna u Istri (točnije između posjeda akvilejskog patrijarha, goričko-pazinskog kneza i predstavnika Mletačke Republike). Osim granica koje su se na ovaj način utvrđivale isključivo na spornim dijelovima Istre, Istarskim se razvodom

utvrđivalo plaćanje naknada za korištenje šuma, vinograda, pašnjaka, reguliralo se čišćenje lokvi.

Danas nam nisu na raspolaganju originali iz 14. stoljeća, ali su sačuvana dva prijepisa originala, oba na hrvatskom jeziku (jedan je nađen u Momjanu, drugi u Kršanu). Zna se da je original na hrvatskom jeziku glagoljicom pisao pop Mikula iz Gologorice. Prijepis iz Kršana pisan je 1502. godine, čuva se u Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, a napisao ga je Levac Križanić. Momjanski je prijepis po jednoj teoriji pisao isto Levac, ali kao mlađi i neiskusniji notar.

## Istra kroz povijest

Istrom su vladali brojni osvajači zbog čega se može reći kako se sva europska povijest prelama u Istri kroz međusoban dodir triju europskih civilizacija - romanske, germanske i slavenske.

Rimsko razdoblje bilježi širenje vlasti Rimljana na istok zbog čega započinje gradnja tvrđave Akvileje za obranu svojih istočnih granica i za daljnje prodiranje na istok. Uvidjevši opasnost za svoju zemlju, Histri, koji su tada nastanjivali južnu Istru, nastojali su omesti gradnju Akvileje, međutim nisu uspjeli, Rimljani preuzimaju vlast na području današnjeg istarskog poluotoka.

U vrijeme gradnje Akvileje u Istri su već postojali gradovi. Mnogi od tih gradova postoje još i danas i nose ista imena, samo modificirana prema jezičnim zakonima kasnijih stanovnika, najprije Romana, a zatim Slavena. Današnji je Plomin stara istarska Plomona (lat. Flanona, tal. Fianona), Labin je Albona, Pola - Pula, Tergeste - Trst, Tarsatica - Trsat, prijestolnica Histra Nesactium su Vizače, gdje su izginuli svi Histri sa svojim kraljem Epulonom.

Nakon pada Rimskog Carstva Istru 539. godine zauzima Bizant koji ostavlja brojne povijesno-kulturne znamenitosti. Amfiteatar u Puli najpoznatiji je i najznačajniji spomenik i pulski simbol koji je služio kao mjesto gladijatorskih borbi, a zbog svog oblika i impresivnih dimenzija smatra se jednim od najbolje očuvanih rimskih amfiteatara na svijetu.

Prema svjedočanstvu pape Grgura I., za vrijeme Bizantskog razdoblja početkom 7. stoljeća dolazi do avarsko-slavenskih upada i naseljavanja Hrvata koji do sredine istog stoljeća naseljavaju srednju Istru i granice gradova na jugu i zapadu poluotoka.

Iza Bizanta ostale su brojne kulturno-povijesne građevine sačuvane do danas, među kojima je Eufrazijeva bazilika u Poreču, koja je uvrštena u UNESCO 1997. godine.

U srednjem vijeku, 789. godine Istra postaje dio franačke države, no kasnije u 10. i 11. stoljeću Istra pada u ruke raznih gospodara osim istočnog dijela, koji pripada Hrvatskoj. U razdoblju relativnog mira istarski su se obalni gradovi sve više oslobađali vlasti akvilejskog patrijarha, razvijali trgovinu i osamostaljivali se, a posebno obogatili u vrijeme križarskih ratova.

Razdoblje pod Venecijom i Habsburgovcima započinje sredinom 15. stoljeća ukinućem vlasti akvilejskog patrijarha. Venecija dobiva Istru, a Pazinska grofovija i istočni dio obale Istre pripada Habsburgovcima. Na taj je način Istra bila podijeljena između austrijsko-germanske i mletačko-romanske upravno političke vlasti.

Padom Mletačke Republike 1797. g. Istra potpada pod vlast Napoleona gdje je 1809. godine cjelokupan istarski prostor pripojen Napoleonovim Ilirskim provincijama. Tada prvi put središnji dio Istre pripada Hrvatskoj - Napoleonovoj provinciji Civilna Hrvatska.

Porazom Napoleona na svjetskoj pozornici Austrijsko Carstvo ponovno dobiva Istru te počinje u njoj graditi jedinstveni sustav javne uprave. Uvode se nove poljoprivredne kulture, napose krumpir i kukuruz, a Istra bilježi velik demografski rast. Izgrađuje se pulska luka kao vojna luka Austro-Ugarskog carstva, a za potrebe KUK mornarice i brodogradilište koje je opstalo od 1856, da bi ga sadašnja garnitura na vlasti dovela do stečaja.

U Istri s kvarnerskim otocima u drugoj polovini 19. i u prvoj polovini 20. st. kontinuirano živi apsolutna hrvatska većina. Talijansko stanovništvo koncentrirano je uglavnom u gradovima u priobalju. Tijekom 19. i na početku 20. st. odvija se hrvatski narodni preporod u žestokom srazu s vladajućim iredentističkim talijanaško - talijanskim slojem (do 1918.), koji se između dva svjetska rata uklopio u fašizam. Tada traje osobito snažna denacionalizacija, odnosno talijanizacija, a hrvatski je otpor surovo lomljen, pa se iseljava pedesetak tisuća Hrvata. Prvi egzodus Istarskih Hrvata nakon 1. svjetskog rata, a osobito nakon Rapallskog ugovora iz 1920. godine koji su potpisale Kraljevina SHS i Kraljevina Italija.

U ovome razdoblju dugom stotinu godina sudbinom Istre nije upravljalo većinsko pučanstvo, hrvatsko, ni tamošnje stanovništvo općenito. Uz hrvatsko

tu je još i slovensko (na sjeveru) i talijansko, već su upravljali Beč (do 1918.) i Rim (do 1941.), kratko Berlin (1943.-1945.), a dijelom Istre i London i Washington (do 1947.)

Ukratko, gotovo je cjelokupni život stanovništva ovisio o stranim silnicama, o središtima moći u udaljenim centrima Habsburške Monarhije, Savojske Imperije, Trećeg Reicha, Velike Britanije i SAD-a. Ipak, duša naroda ostajala je njegova, uvijek na stalnome stranome udaru, ali očuvana, zahvaljujući Katoličkom svećenstvu, koje je živjelo sa narodom.

Iz tog razdoblja najznačajnija ličnost je biskup Juraj Dobrila, znameniti biskup, dobročinitelj i preporoditelj. Napisao je prvi, molitvenik za narod „Oče budi volja tvoja“, koji je do sada doživio 26 izdanja,

Uz Dobrilu iz Trsta djeluje svećenik i književnik Mate Bastian iz Kastavštine, a iz Zadra do 80-ih godina te od tada iz Krka pravnik Dinko Vitezić s otoka Krka. I svi su krčki biskupi bili na strani Strossmayer-Dobriline koncepcije o načinima borbe. Od 70-ih godina javlja se u Istri i na otocima uporedo i druga nacionalno-politička ideologijska struja, koja 80-ih godina postaje temeljna u pokretu istarsko-otočnih Hrvata. Nosioci su vođe drugoga preporodnog naraštaja, koji djeluju u duhu oštrije hrvatske starčevićanske varijante otpora istim stranim centrima moći. U Banskoj Hrvatskoj začetnici i promotori politike oslonca samo na hrvatske snage bili su Ante Starčević te – do svoje tragične smrti u početku 70-ih godina – Eugen Kvaternik, a vođe njihovih sljedbenika u Istri i na otocima bili su pravnik Matko Laginja te svećenici Matko Mandić i Vjekoslav Spinčić, sva trojica iz Kastavštine.

No, za razliku od drugih hrvatskih krajeva, u kojima su se pravaši i narodnjaci znali i veoma oštro konfrontirati na svoju štetu, a u korist stranih protivnika, u samoj Istri i na otocima starija Strossmayer-Dobrilina i mlađa Starčević-Laginjina grupa dobro su surađivale, pa su im i rezultati sve plodniji, iako su djelovale u znatno težim gospodarskim i političkim uvjetima nego u ostaloj Hrvatskoj.

S obzirom na to da središnji dio Istre (kao ni ostali dijelovi, osim kastavskoga područja te Krka) imaju veoma malo pismenih ljudi zbog dotadašnje talijanaško-talijanske politike te da nemaju adekvatno osposobljenih kadrova, ovamo u pomoć stižu preporodni radnici iz Kastavštine i s Krka. Rezultat neobično teške borbe bila je i smrt načelnika Ante Dukića (iz Kastavštine), kojega je zamijenio

isto tako pravnik Dinko Trinajstić iz Vrbnika. Jedan od presudnih uvjeta za kandidata za pazinskoga načelnika bilo je i njegovo čelično zdravlje i natprosječna fizička snaga (!), pa je Trinajstić svojom silovitom energijom pokazao da je prošlo vrijeme poniznosti pred brojnim zelenašima i drugim pripadnicima do tada vladajuće kaste. S uspjehom je privukao na svoju stranu do tada neodlučnu i ovisnu većinu općinara, pa je uskoro stvorio tako snažnu i široku političku bazu za otvaranje hrvatskih škola.

Tako je do 1890. god. dobivena borba za hrvatsku osnovnu školu, iako se čak i Zemaljski odbor žalio Ministarstvu bogoštovlja i nastave na ravnopravno uvođenje talijanskoga jezika u hrvatsku i hrvatskoga u talijansku pučku školu. God. 1897. osnovana je hrvatska čitaonica, a 1899. god. proradila je i prva službena hrvatska pokrajinska gimnazija (s pravom javnosti) - najviša prosvjetna institucija Hrvata Istre i kvarnerskih otoka (nakon one privatne, nešto ranije toga istog desetljeća osnovane gimnazije na krčkome franjevačkom otoku Košljunu). Do Prvoga svjetskoga rata osnovana je ženska hrvatska preparandija, formirani su niža poljoprivredna škola, đačka, učiteljska, gospodarska, pčelarska, sokolska, planinarska, akademska, glazbena, omladinska i druga društva, proradila je tiskara, pokrenute su novine i časopisi, podignut Narodni dom i počela gradnja đačkoga doma

U Prvi svjetski rat Istrani su mobilizirani kao vojnici Austro-Ugarske Monarhije, a završetkom rata i raspadom Austro-Ugarske, Rapallskim ugovorom iz 1920.godine između Kraljevine SHS i Kraljevine Italije, Istra je pripala Kraljevini Italiji.

Još i prije potpisa Rapallskog ugovora, u noći sa 31.listopada na 1.prosinca 1918.godine, talijanski diverzanti ušli su u pulski zaljev, gdje je bila usidrena flota Hrvatske mornarice i torpedima potopili admiralski brod Viribus Unitis, sa oko 400 mornara skupa sa zapovjednikom flote, admiralom Jankom Vuković Poptkapelskim, da bi za njima ušli fašistički odredi- squadre di combattimento i uspostavili talijansku vlast u Puli.

Talijanska fašistička vlast ubrzo je počela sa prisilnom talijanizacijom imena, toponima, pa čak i nadgrobnih spomenika. Zatvorene su sve hrvatske škole, čitaonice, redakcije novina i tiskovina. Zapaljeni su Narodni domovi u Puli i Trstu i mnoge čitaonice i knjižnice po Istri.



Tijekom Drugog svjetskog rata stanovništvo organizira pokret otpora protiv talijanizacije i fašizma Benita Mussolinija pa Istra nakon rata ulazi u sastav Hrvatske, odnosno tadašnje FNRJ, u kojoj ostaje sve do njenog raspada početkom 1990-ih, kada teritorij istarskog poluotoka dijele Hrvatska i Slovenija, koje se oko granice još spore.

Najveća zasluga za pripojenje Istre Hrvatskoj pripada istarskom svećenstvu na čelu sa mons. Božom Milanovićem;

Evo što kaže prof, dr. sc. Ivan Milotić, o priključenju Istre Hrvatskoj; Proglas istarskih rodoljuba od 13.rujna 1943.godine, odnosno lažiranoj odluci o priključenju Jugoslaviji 25.rujna 1943.godine, koju su komunisti preradili. Kriterij za priključenje nije bila Titovo ratno oslobađanje, teritorij koji je Tito držao, već etnička linija stanovništva.

Tito je u 40 dana 1945.godine, što je držao Trst dao pobiti 15 000 ljudi, sa izlikom da se ubijaju fašisti, a fašista nije bilo, jer su otišli kada je Italija kapitulirala još 8.rujna 1943. godine.

Sve te masovne likvidacije pravdaju se antifašizmom, a ustvari su zločin komunističkog režima protiv domicilnog stanovništva.

Uloga Katoličke crkve kao zaštitnice naroda je bila presudna!

Istarski svećenici su bili istinski kršćanski antifašisti, a ne kao komunistički antifašisti, koji su ustvari fašisti, po masovnim likvidacijama.

Ničeg antifašističkog nije bilo u klanjima (Miroslav Bulešić) u jamama, masovnim likvidacijama nad stanovništvom, ne nad neprijateljima-okupatorima, nego nad domicilnim stanovništvom.

Istra je kraj u kojem žive i Talijani i Slovenci i Hrvati u definiranim granicama, Katolička crkva jednako je štitila svo stanovništvo Istre!

Tada je nastupio drugi egzodus istarskog stanovništva, ali ovaj puta Talijana, Hrvata i drugih, zbog neslaganja sa komunističkim režimom.

<https://youtu.be/pl67vOFeveA>

Osamostaljenje i demokratizacija Hrvatske

1990 na scenu stupa Istarski Demokratski Sabor, koji vlada Istarskom Županijom do danas.

Istarski Demokratski Sabor je osnovan 14.velja e 1990 godine, i od registracije koju je izveo na prijevaru stvarnih osniva a, djeluje kao autonomaška stranka, koriste i sve pogodnosti nove samostalne Republike Hrvatske, iji suverenitet istodobno ne priznaje za podru ju Istre. Apsurdno ali istinito!



IDS je osnovan kao regionalna stranka, koja će raditi na boljitku Istre i njenih žitelja, međutim nakon 27 godina od priznanja Republike Hrvatske, inventura IDS-ove politike je poražavajuća, kako na gospodarskom, tako i na imovinsko-pravnom i ideološkom planu

Od svog osnivanja do danas konstanta IDS-ove politike je neprihvatanje hrvatske dimenzije Istre, odricanje hrvatskog identiteta istarskim Hrvatima, nijekanje hrvatskih dijalekata u Istri i stvaranje pojma Istrijana i Istrijanstva sa ciljem stvaranja Republike Istre i njenog izdvajanja iz RH. To je konstanta koja se provlači svih 28. godina od stvaranja Republike Hrvatske!

**„A ta je politika bila transparentna, u skladu sa programskom deklaracijom, u skladu sa najvišim moralnim vrijednostima i praksom u europskoj uniji. Bila je to politika najplemenitijih ljudskih vrlina, poput poštivanja različitosti, gledanja na multikulturalnost kao na bogatstvo a ne razlog za svađu, poštenje, istina, prijateljstvo. Politika istih različitosti, traženja prava koja ostvaruju druge slične sredine Istre, regije država europske unije.“** Piše Dino Debeljuh

U svome političkom djelovanju IDS zagovara transgraničnost, ideju o stvaranju regionalnog parlamenta Istre i Istre regije u Europi regija. Novi Istarski sabor, zamišljen po IDS-u, predstavljao bi institucionalizirano političko tijelo sastavljeno od Hrvata, Slovenaca i Talijana (kao nekada u Istarskom saboru) koji bi predstavljali geografsku Istru iz triju država, zamišljenu Euroregiju Istru. Pokušaji su to stvaranja transregionalne vlade i donošenja adekvatnih programa i zaključaka u smislu legaliziranja takvih težnji. IDS-ov projekt Istra regija u Europi regija, tj. stvaranje zajedničke regije s nadnacionalnim institucijama koje politički djeluju u trima državama nije uspio. U Brtonigli je u lipnju 1995. pod pokroviteljstvom Vijeća Europe održan seminar o Lokalnoj samoupravi i prekograničnoj suradnji na kojoj su razjašnjeni neki važni aspekti glede istarske prekogranične regije. Time je projekt Euroregije Istre, neovisno o predloženim prijedlogom modela u šest točaka koji je iznijela tadašnja istarska podžupanica Loredana Bogliun-Debeljuh, postao definitivno nerealiziran projekt i prošlost u kontekstu političkih ciljeva IDS-a.

**Pa da vidimo tu „politiku najplemenitijih ljudskih vrlina“;**

Nakon 27 godina od priznanja Republike Hrvatske, inventura IDS-ove politike je poražavajuća, kako na gospodarskom, tako i na imovinsko-pravnom i ideološkom planu.

- ) Na gospodarskom planu od uništenja industrije, Uljanika i velikog broja manjih poduzeća, i koncentracije na turizam.

- J Na imovinsko-pravnom, rasprodaja istarske zemlje ( Projekt Brijuni-Rivijera), prenamjena zemljišta iz poljoprivrednog u građevinsko i prodaja za stotruko veću vrijednost od kupljene
- J Na ideološko-političkom planu IDS je svojom regionalnom politikom istrijanstva narušio međunacionalne odnose, mada se svi čelnici IDS-a busaju u prsa svojom multikulturalnošću, tolerancijom i demokracijom

Na gospodarskom planu

Od uništenja industrije, Uljanika i velikog broja manjih poduzeća, i koncentracije na turizam, do prenamjena zemljišta i rasprodaje istarske zemlje ( projekt Brijuni Rivijera)

Na ideološko- političkom planu

Na ideološko-političkom planu IDS je svojom regionalnom politikom istrijanstva narušio međunacionalne odnose, mada se svi čelnici IDS-a busaju u prsa svojom multikulturalnošću, tolerancijom i demokracijom. To je konstanta IDS-ove politike od svog osnutka do danas što se vidi kroz sveukupnu djelatnost stranke;

1. Potenciranje i stvaranje regionalnoga identiteta kroz istrijanstvo i stvaranje kvazi nacije Istrijana i predstavljanje IDS-a kao jedinoga zaštitnika u očuvanju identiteta Istre ;

2.Odnosom prema nacionalnoj državi i državnim institucijama u najosjetljivijim trenutcima njezina stvaranja i borbe za njezin opstanak u Domovinskome ratu i pitanje hrvatskih granica;

3. Po pitanju autonomije Istre i na zagovaranje drugoga državnog ustrojstva Hrvatske, kroz transregionalizam Istra regija u Europi regija, odnosno federalizaciju Hrvatske.

4. Stalnim latentnom sukobom ideologija s predsjednikom Republike Hrvatske dr. Franjom Tuđmanom;

5. Odnosom IDS-a prema talijanskoj manjini kao i na stajališta talijanske manjine prema novonastaloj državi Hrvatskoj.

1.Potenciranje i stvaranje regionalnog identiteta

IDS želi stvoriti istarski međunacionalni koktel kroz pojam istrijanstva, hibridne tvorevine koja briše povijesno pamćenje i kida spone s hrvatskom tradicijom. Inzistiranje na decentralizaciji, demilitarizaciji i na trojednome jedinstvu istarskoga teritorija vodi prema posebnomu statusu Istra regija u Europi regija.

Istarski demokratski sabor (IDS) preuzima vodeću ulogu u Istri. Osnivači IDS-a (osnovan 7. prosinca 1989.) Josip Komparić i Ivan Pletikos 17. prosinca 1989. stupaju u fuziju sa Savezom za napredak Istre koji vode Ivan Pauletta, Elio Martinčić i Mario Sandrić i stvaraju novi IDS iz kojega Komparić i Pletikos ubrzo bivaju izbačeni, jer su Pauletta, Sandrić i Debeljuh uzeli dokumente koje je pripremio pravnik Ivan Pletikos, otišli bez njegova znanja u Zagreb i registrirali stranku.

Prvi predsjednik stranke Ivan Pauletta ostaje na toj funkciji do početka lipnja 1990. godine kada ga zamjenjuje Elio Martinčić. Na prvoj skupštini IDS-a 7. srpnja 1991. godine u Medulinu na čelo IDS-a dolazi kao treći predsjednik Ivan Jakovčić, koji se uključio u IDS u dvanaestome ogranku porečke podružnice osnovanom u gradskoj mjesnoj zajednici „J. Rakovac“ gdje je odmah i izabran za predsjednika ogranka, a na toj je dužnosti predsjednika IDS-a bio skoro 23 godine, sve do 14. veljače 2014. godine kada ga zamjenjuje Boris Miletić. Jakovčić postaje počasni predsjednik IDS-a.

Glas Istre, br. 132, 16. svibnja 1991., str. 2

## 2.Odnos prema nacionalnoj državi

Čelnici stranke u svojim prvim javnim istupima zauzimaju se za anacionalno društvo, istrijanstvo, autonomiju i pozivaju na bojkot izbora. U svojim izjavama jasno ističu stavove o Republici Hrvatskoj, koja je upravo nastajala

Elio Martinčić još preciznije upozorava: „IDS je osnovana da bi se suprotstavila novom totalitarizmu koji se razvija iz okrilja nudeće nacionalne države Hrvatske, koja ne bi mogla zadovoljiti interese Istrana“ Svim građanima „poručeno je da se na ovim izborima ne glasa jer oni nisu niti demokratski niti slobodni pa čak niti tajni“

U trenutcima kada je Hrvatska branila suverenitet, Mario Sandrić, generalni tajnik IDS-a, izjavljuje: „Siguran sam da će do građanskog rata doći, jer je nemoguće pomirenje Hrvata i Srba. Oni se, od kada postoje, mrze i gledaju preko nišana. Nas Istrane neka puste na miru, jer nam rat nije potreban (...) Zato upućujemo apel Hrvatima, Slovencima i Jugoslaviji da nam našu djecu vrate

doma. Nisu djeca zaslužila da se bore, ginu i ožalošćuju svoje majke, sestre i braću za nečija nacistička opredjeljenja.“

Ops, boriti se za slobodu od agresije Srbije i JNA, je borba za nacistička opredjeljenja.

Glas Istre, br. 92, 5. travnja 1991., str. 9.

Analiza izjava upućuje na to da čelnici IDS-a nisu uopće htjeli sudjelovati u stvaranju samostalne države Hrvatske. Ivan Pauletta tvrdi: „Granice postavljene u Istri postavljene su protiv volje istarskog naroda.“

Kako protiv kada su se masovno izjasnili na referendumu o samostalnosti za Hrvatsku?

Glas Istre, br. 72, 15. ožujka 1993., str. 5.

Odnos prema prognanicima

Odnos prema prognanicima jasno se vidi iz izjava čelnika IDS-a koji pokazuju da oni ne doživljavaju Hrvatsku kao svoju domovinu, već kao otimačicu njihova integriteta (istarskoga) i ekonomskoga statusa zbog težine tereta hrvatskih prognanika iz ratom zahvaćenih područja Hrvatske koji traže sklonište u Istri. Na toj je crti i izjava Dina Debeljuha da **„Istra nije bila nikad više plja kana nego dosad“** Čelnici IDS-a u samostalnoj Hrvatskoj i dalje tvrde: **„A u gorem stanju nego što je sada, Istra nikad nije bila. Nikad nije bila rascjepkanija, siromašnija, bez perspektive. Ne znam što bi se gore od ovog moglo dogoditi.“**

Glas Istre, br. 72, 15. ožujka 1993., str. 5

### **Dogodio joj se IDS! Katastrofa, elementarna nepogoda za Istru!**

Ivan Pauletta izjavljuje: **„Sada se Istra pokušava dijeliti po nacionalnoj liniji. Niz postavki glorificira hrvatsku etni ku skupinu što nije podobno ovom kraju a niti jednom kraju u Europi. Glorificirati ili još gore nametati jednu etni ku skupinu može u Istri biti kontraproduktivno kao što se sada pokušava nametnuti tvrdo hrvatstvo.“** Međutim zašto je Pauletta smetalo hrvatstvo, jer je on nametao talijanstvo i uspoređivao Istru sa talijanskom pokrajinom Alto Adige, koja nema sličnosti s Istrom zbog potpuno različita omjera nacionalne strukture stanovništva. U ovoj i sličnim izjavama Paulette je ishodište netrpeljivosti IDS-a prema Hrvatima i hrvatskoj državi i autonomiji po modelu Alto Adige.

Dino Debeljuh je također rekao da je „**vrijeme da se Istri vrati Istarski sabor, a Istarski demokratski sabor tražit e i referendum za Istru**“

**Glas Istre, br. 204, 28. srpnja 1990., str. 16**

Debeljuh je isticao: „**Ne bi van intrigivalo da Istra postane regija sa svojim Saborom. Kako a je to prije sto lit bila.**“

**Glas Istre, br. 215, 8. kolovoza 1990., str. 11.**

Ivan Pletikos osnivač IDS-a, koji je zagovarao prohrvatski smjer stranke tada je izjavio „njihov odijum naspram svega hrvatskog, neprihvatanje hrvatske dimenzije Istre, odricanje hrvatskog identiteta istarskih Hrvata i hrvatskih dijalekata u Istri te stvaranje pojma istrijanstva i Istrijana izvan njegovih povijesnih dimenzija vodi u autonomaštvo kao oblik novokomponovanog političkog primitivizma i koncepciju politike kao politike krvi i tla. Time je IDS sada trenutno potpuno na tragu jednog Carla de Franceschija po kojoj Hrvati nisu Hrvati već Istrijani dok su svi ostali zadržali svoj identitet.“

**Glas Istre, br. 68, 11. ožujka 1990., str. 15**

Ta politika odijuma prema svemu hrvatskom dovela je do međunacionalne netrpeljivosti i sukoba, koja traje i danas, jer čim se netko izjasni kao Hrvat, automatski je ustaša i klerofašist. To se jasno očituje na dugogodišnjoj zabrani M.P. Thompsonu da nastupa u pulskoj Areni, dok istovremeno srpski pjevači nesmetano nastupaju. Takvi postupci naravno izazivaju ogorčenje kod hrvatskog djela stanovništva.

Ivan Jakovčić na predizbornoj tribini IDS-a izjavljuje da „**Istru treba braniti, a mi smo ovdje za to**“, ne precizirajući od koga bi trebalo braniti Istru.

**Glas Istre, br. 21, 23. sije nja 1993., str. 7**

Ivan Pauletta izjavljuje: „U Istri smatramo i želimo da Istra bude cjelina, što sada nije. Pri tom mislim na cijelo geografsko područje, bez internih granica, s visokim stupnjem autonomije.“

**Glas Istre, br. 72, 15. ožujka 1993., str. 5.**

Čelnici IDS-a Ivan Pauletta, Dino Debeljuh, Loredana Bogliun-Debeljuh tvrde da je najvažnije „**da mi želimo regiju, a ona se stvara u ime mira, nasuprot države nacije, koja je nastala u ratu radi njega samog**“

Eto tumačenja raspada Jugoslavije " rat je nastao radi njega samog" a ne zbog velikosrpske politike i agresije Srbije i JNA na hrvatski teritorij u cilju stvaranja Velike Srbije, sa granicom na crti Karlobag-Virovitica! To je govorio dugogodišnji veleposlanik Republike Hrvatske i zaposlenik Ministarstva vanjskih poslova RH Dino Debeljuh!

**Glas Istre, br. 104, 16. travnja 1990., str. 8.**

Ivan Jakovčić u talijanskome listu Il giornale navodi da „prvi put u post-titoističkom Saboru je zastupljena jedna autonomaška snaga“, dok Jakovčić ističe da „na neki način **slijedimo primjer Tu mana koji je odvojio Hrvatsku od Jugoslavije**“

Evo još jedno tumačenje Domovinskog rata od strane dugogodišnjeg IDS-ovog predsjednika Ivana Jakovčića , po njemu je dr. Tuđman" odvojio Hrvatsku od Jugoslavije" Hrvatska je kriva za raspad Jugoslavije! Oni nikako ne mogu preboljeti Jugoslaviju! To je IDS!



O tome je jedan od prvih osniva a Ivan Pletikos napisao ;

„Dakle podnio sam na kraju svega izvješće o sastanku/razgovoru u HSLŠ-u. Na to je Dino Debeljuh izgovorio rečenicu koju sam već u svom prethodnom pismu naveo (cit): „mi istrijani nismo Hrvati!“ prethodilo je tomu njegovo protivljenje zašto sam uopće išao u tamo neki Zagreb, da pregovaram sa tamo nekim Hrvatima., pa kad sam ga upitao o čemu on to, jer uopće ništa ne razumijem rekao je da mi nemamo ništa sa tim Hrvatima, da Istra treba pripasti Istrijanima jer „mi istrijani nismo Hrvati“!

Programska deklaracija IDS-a objavljena 7. srpnja 1991. godine određuje politički profil stranke kao stranke, liberalnoga usmjerenja koja je politička osnova regionalizam s isticanjem kulturne i teritorijalne specifičnosti. godine piše" Cilj joj je djelovanje u sklopu višestranačkog demokratskog sistema i sudjelovanje u upravi potčinjenosti i razvijaju i svojim djelovanjem sve posebnosti tog prostora kao regionalnog entiteta satkanog na osebujnom etničkom sastavu, posebnosti gospodarstva i kulture, **ali zauzimaju i se za nacionalno jugoslavenske i svjetske univerzalnosti.**“ **'IDS su osnovali autohtoni Istrijani kako bi vratili duh svojih predaka koji nikada nisu bili svoji na svome!'**. Za logo stranke odabran je zeleni krug sa tri koze koje su predstavljale podjelu Istre na tri djela: hrvatski, talijanski i slovenski. Cilj IDS-a je, među ostalim, ta tri istarska djela ujediniti u euro-regiju Istru.

**Glas Istre, br. 79, 22. ožujka 1990., str. 4.**

23. travnja 1994. godine u Rovinju IDS-ovci donose 4 deklaracije

- O demokratizaciji Republike Hrvatske
- O regionalnom ustrojstvu Republike Hrvatske
- O autonomiji Istarske županije i
- O Euroregiji Istri

Svaki član IDS-a dužan je postupati po tim deklaracijama.

**Na osnovu Deklaracija donesen je i Statut Istarske županije, koji nije bio u skladu sa Ustavom Republike Hrvatske, pa je Ustavni sud ukinuo 18 članaka Statuta kao neustavne.**

IDS je svojom promašenom politikom autonomaštva, promašenom gospodarskom politikom, majorizacije manjina, marginalizacije hrvatske komponente u Istri doveo do katastrofne jednu gospodarsku granu u kolaps, politički i nacionalno izazvao velike podjele i netrpeljivost, među stanovništvom!

**Konstanta IDS-ove politike je neprihvatanje hrvatske dimenzije Istre, odricanje hrvatskog identiteta istarskim Hrvatima, negiranje hrvatskih**



**dijalekata u Istri i stvaranje pojma Istrijana i Istrijanstva sa ciljem stvaranja Republike Istre i njenog izdvajanja iz RH. To je konstanta koja se provla i svih 28. godina od stvaranja Republike Hrvatske!**

**Da bi bivši IDS-ov elnik i osniva Dino Debeljuh nedavno izjavio;**“ Cilj osniva a IDS-a bio je, izme u ostalih, zaštititi gra ane Istre i istarski prostor od **galopiraju eg nacionalizma** koji je iz dana u dan rastao na cijelom prostoru bivše Jugoslavije.“

<https://ivijesti.hr/dino-debeljuh-odgovorio-ids-nisu-osnovali-cetnici-fasisti-talijanasia-ni-iredentisti-ipak-danasnji-ids-nije-isti/>

Ivan Pletikos. pravnik, me u prvim osniva ima, koji je napisao svu dokumentaciju potrebnu za registraciju stranke, a koju su pokupili Pauletta, Sandri i Debeljuh, otišli bez i ijeg znanja u Zagreb i registrirali stranku, napisao mi je kao komentar;

„ On je samo običan prosjek koji je dominantan u Istri, **koji riječ nacionalizam lijepi isključivo Hrvatima, jer biti Hrvat za njih znači biti nacionalist**, biti (da ne idemo dalje)...

Pri tom se prave da ne vide da im **njihovo „istrijanstvo“ (koje je neosjetljivo na talijanski, slovenski i srpski nacionalizam u Istri, i šire)** omogućava da budu sasvim pristojni notorni šovinsti, prema svima koji se ne uklapaju u njihove uske kampanelističke kriterije, prema „Hrvatima“ napose, a bogme i drugima samo ako im dirneš u novac i druge interese (jer znamo nije sve u novcu, nešto je i u dionicama, a nešto u nekretninama)“

IDS je protiv nacionalne države, Elio Martin i još preciznije kaže ; „Zato smo mi protiv države nacije, a za državu – regija.....IDS je osnovan da bi se suprotstavio novom totalitarizmu koji se razvija iz okrilja nudeće nacionalne države Hrvatske, koja ne bi mogla zadovoljiti interese Istrana.“

**Glas Istre, br. 108, 20. travnja 1990., str. 2**

3. Istrijanstvo kao regionalni identitet i IDS kao zaštitnik identiteta Istre

Po Ivanu Pauletti „Istranin je onaj tko poštuje istarske tradicije i običaje, prihvaća istarsku kulturu i djeluje za napredak Istre i dobrobit njenih žitelja“

Glas Istre, br. 104, 16. travnja 1990., str. 8.

„Istrijanstvo predstavlja specifičnu svijest nacionalne pripadnosti koja se odnosi na procese identifikacije istarskoga čovjeka sa zajedničkim teritorijem i povijesnom sudbinom.“

IDS stvara koncept istarske nacije: „istrijanstvo ima sve elemente nacionalnog bića – poseban jezik, kulturu, povijesnu tradiciju i običaje...“

Glas Istre, br. 19, 21. listopada 1991., str. 10.

Convivenza-suživot, da uvijek, jer je to jedini način da ljudi različitih političkih uvjerenja, nacionalnosti i vjera, žive jedni do drugih, ali ne na IDS-ov način, negiranja nacionalnog identiteta hrvatskog naroda, kojeg je htio pretvoriti u Istrijane! Ne negirajući hrvatski identitet i naturajući mu istrijanski identitet.

IDS-ova politika istrijanstva proteže se kroz sve godine postojanja IDS-a, pa je mladež IDS-a pozivala građane da se na popisu 2011.godine izjasne kao Istrijani.

IDS poziva – izjasnite se kao Istrijani za popis stanovništva 2011.godine

<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/ids-poziva-izjasnite-se-kao-istrijani-20110223/print>

Klub mladih IDS-a predstavio je informativno-edukativnu kampanju Ja sam Istrijan/ka, kojom se, vele, promoviraju ljudska i građanska prava

A Dino Debeljuh piše;“ insinuiralo se konstantno da smo htjeli odcijepiti Istru iz Hrvatske, da smo građane nagovarali da se deklariraju kao Istrijani,“

Ne da se insinuiralo, već je stvarno, istinito!

#### **4. Stalni latentni sukob sa predsjednikom dr. Franjom Tu manom**

Ivan Pauletta, Dino Debeljuh, Loredana Debeljuh-Bogliun izjavili su: „**To što je dr. Tu man rekao u Pazinu, nije potrebno komentirati, jer smo mi ve takvih Tu mana u Istri imali**“

**Glas Istre, br. 104, 16. travanj 1990., str. 8**

Eros Bičić izjavljuje: „**Tu man e završiti kao i svi desni nacionalisti**“

**Glas Istre, br. 108, 20. travnja 1990., str. 2**

Te 1990. godine „**za politiku koju vodi Tuđman rečeno je da je ravna ponašanju Miloševića**“

**Glas Istre, br. 283, 15. listopada 1990., str. 5.**

IDS-ovi čelnici stalno su obmanjivali dr. Tuđmana, sasvim suprotno su govorili u javnosti, od onog što su njemu tvrdili.

Prigodom prvoga susreta predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana s vodstvom IDS-a u rovinjskome hotelu „Park“ i predstavljanja programa stranke, njezin predsjednik Ivan Jakovčić izjavljuje: „Mi smo u niz navrata podržali Vašu politiku. Smatramo da ovi nesporazumi nastaju zbog loših informacija koje Vi dobivate iz krugova koje ja ne poznajem. Mislimo da je to osnovni razlog. Posrijedi nije nikakvo autonomaštvo IDS-a.“

**Glas Istre, br. 132, 15. svibnja 1992., str. 16.**

Na pitanje dolazi li iz njihovih redova da je Zagreb isto što je jučer bio Beograd, Jakovčić tvrdi: „**Ne. Mi to nikad nigdje nismo izjavili.**“

Jakovčić izjavljuje i sljedeće: „**Nikada nismo zagovarali istrijanstvo kao iskazivanje**“ što nikako nije u skladu s analizom izjava čelnika IDS-a. Čelnici IDS-a u razgovoru s predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom iznose drugačije stavove od onih što predstavljaju svojim biračima u Istri: „U razgovoru je izražena jednoglasnost kako nema nikakvih stvarnih osnova za glasine po kojima u Istri postoje stvarne težnje da se ona kao posebna regija ujedinjuje s drugim europskim regijama.“

**Glas Istre, br. 57, 28. veljače 1993., str. 1.**

Dr. Tuđman ističe: „Posebno je zanimljivo što u njegovim nedavnim razgovorima s vodstvom IDS-a nije bilo ni natruha da vodeća istarska stranka želi nadregionalnu Istru. Svi su se izjasnili da je Istarska županija sastavni dio Hrvatske te da nema pretenzija razvijati se kao regija koja bi tražila međuregionalno povezivanje i integraciju s Europom, mimo Hrvatske.“

**Glas Istre, br. 59, 2. ožujka 1993., 3**

Članak „**Ne odustajemo od interdržavne regije**“

**Glas Istre, br. 59, 2. ožujka 1993., 3.**

U suprotnost je stajalištima koje su čelnici IDS-a iznijeli predsjedniku Tuđmanu glede njihovih političkih ciljeva. Što znači da su ga neprestano obmanjivali.

Dr. Franjo Tuđman uvidio je da ga IDS-ovci sustavno obmanjuju kada je Skupština Istarske županije izglasala Statut 1994. godine, kojem je Ministarstvo pravosuđa ukinulo 36 članaka, od čega je Ustavni sud svojom odlukom u veljači 1995. godine prihvatio 18 članaka, a 18 članaka je potpuno ukinuo.

Vlada Republike Hrvatske zahtjevom od 14. travnja 1994. pokrenula je pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske postupak za ocjenu suglasnosti odredbi Statuta Istarske županije s Ustavom Republike Hrvatske i sa zakonom.

Ustavni sud je tako, primjerice, ukinuo odredbu čl. 23. Statuta **o zaštiti istrijanstva**

budući da takva norma kojom se posebno štiti regionalna pripadnost, nije u suglasnosti s odredbama čl. 14. i 15. Ustava. Prema odredbama čl. 14. Ustava građani Republike Hrvatske imaju sva prava i slobode, neovisno o njihovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Time su svi pred zakonom jednaki. Ustav pak u čl. 15. jamči ravnopravnost i slobodu izražavanja narodnosne pripadnosti pripadnicima svih naroda i manjina. "Ta se ustavna jamstva ne mogu drugim propisima uređivati na drugačiji način, ni sužavati, a niti proširivati." (Odluka Ustavnog suda RH, Službene novine ZI, 1995., str. 103.)

Ukinuta je i odredba čl. 29. Statuta prema kojoj se priznaje **Talijanska unija kao jedini predstavnik pripadnika talijanske nacionalne zajednice.**

"Ostvarivanje i zaštita nacionalnih prava manjina u nadležnosti je Republike Hrvatske i ona to uređuje zakonima (članak 83. stavak 1. Ustava). Stoga je nesuglasno Ustavu i zakonu ta pitanja uređivati statutom županije. Prema članku 43. Ustava svim građanima Republike Hrvatske pa tako i građanima talijanske nacionalnosti, jamči se pravo na slobodno udruživanje radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za socijalna, gospodarska, politička, nacionalna, kulturna ili druga uvjerenja i ciljeve." (Odluka Ustavnog suda, op. cit., str. 104.) Građani stoga mogu slobodno osnivati političke stranke, sindikate i druge organizacije. I pripadnici talijanske nacionalne zajednice imaju zato mogućnost da slobodno izaberu svog predstavnika, odnosno "odrede organizacijske oblike svojega djelovanja",

Ukidanjem čl. 29. Statuta ne dovodi se "u pitanje opstojnost i pravni subjektivitet Talijanske unije.. Odredba je ukinuta samo stoga što se njome krši Ustav te ograničavaju zajamčena ustavna prava iz članka 43. Ustava svih

hrvatskih građana talijanske nacionalnosti na cijelom državnom području Republike Hrvatske.” (Odluka Ustavnog suda, op. cit., str. 104.)

## **5. IDS i Talijanska manjina**

Talijanska manjina i njihovi predstavnici bili su zabrinuti neznatnim anacionalnim i lokalnim izjašnjavanjem Talijana.

Dino Debeljuh i Loredana Bogliun-Debeljuh (intervju iz Famiglia cristiana) navode da „politički program Istarskog demokratskog sabora jest da se za Istru dobije status autonomne provincije s velikim ovlastima u kojoj bi mogle živjeti sve nacionalnosti: ali dugoročni san je da ista stranka-blizanka, koja je tek nastala u Sloveniji, uspije dobiti istu takvu autonomiju za dio oko Kopra. Dino Debeljuh i njegova žena su jasni: usmjerenost prema jednom velikom gradu, kakav je Trst, traži teritorij, buduća autonomna Istra mogla bi razviti takvo gospodarstvo koje bi joj podarilo život i kulturu.“

### **Glas Istre, br. 349, 20. prosinca 1992.,str. 11.**

Takve ambicije istovjetne su sa zahtjevima talijanskih esula iznesenih na skupu u Rovinju u organizaciji Zajednice Talijana o njihovu viđenju odnosa Trsta i Istre: „Trstu je potrebno zaleđe – Istra. Istra su pluća Trsta – njoj je potreban Trst.“

### **Glas Istre, br. 345, 16. prosinca 1992., str. 13.**

Najpoznatiji predsjednik Talijanske unije bio je Antonio Borme, intelektualac, ije su ideje utkane u politički program IDS-a i u dvojezično ustrojstvo Istarske županije. **Bio je mentor i idejni vođa Loredani Bogliun-Debeljuh, koja je zastupala projekt Euroregije Istre i kao podžupanica IŽ je na skupu u Brtonigli 15.i 16. lipnja 1995.godine pod pokroviteljstvom Vijeća Europe iznijela program u šest točaka o brzom rješenju istarskog pitanja koji je neslavno propao. I to zahvaljujući i slovenskim intelektualcima, koji su prepoznali projekt Euroregije Istre kao napad na državni suverenitet i integritet Republike Slovenije.**

Talijanizacija se u Istri uspješno provodi. Imena ulica, trgova, gradova, toponima itd. su potalijančena, talijanske zastave se svakodnevno vijore na mjestima na kojima im uopće nije mjesto.

Kino Zagreb u Puli se danas zove kino Valli po talijanskoj glumici Alidi Valli, koja je glumila i u promidžbenim fašističkim filmovima i koja je navodno bila priležnica njihovog Ducea!?! Zbog čega? Zar zbog manjinskih ‘prava’? Gospodin

Radin bi, ako ima imalo samo poštovanja, ljudske i nacionalne tolerantnosti, morao znati gdje je granica kada se treba stati sa traženjima takvih 'prava' za Talijane u Istri, koja istovremeno znače oduzimanje i/ili ukidanje temeljnih nacionalnih i ljudskih prava drugima, u ovom konkretnom slučaju prije svega nas Hrvata!

Jer i u Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina stoji;

Članak 8.

Odredbe ovoga Ustavnog zakona i odredbe posebnih zakona kojima se uređuju prava i slobode pripadnika nacionalnih manjina moraju se tumačiti i primjenjivati sa svrhom poštivanja pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskog naroda, razvijanja razumijevanja, solidarnosti, snošljivosti i dijaloga među njima.

Uvedena je zabrana zapošljavanja ako se ne zna strani (talijanski) jezik, političke funkcije se dodjeljuju po nacionalnoj osnovi (talijanski dogradonačelnici, vijećnici...), fašisti otvoreno šeću istarskim gradovima zajedno sa predstavnicima talijanske zajednice i gradskih vlasti ( dolazak Ginafranca Finija u Pulu na poziv Furia Radina 2010 godine), zabrana govorenja materinjim hrvatskim jezikom u talijanskim školama (npr. u osnovnoj talijanskoj školi u Puli gdje nastavnici galame na djecu «Non parlate Croato!!!»), –primjera je bezbroj, samo nema nasilja i sve je po zakonu. Talijanizacija koju provodi IDS, ravna je prisilnoj talijanizaciji između dva svjetska rata, samo bez nasilnih metoda, vrlo lukavo, a istovremeno se u svakoj prigodi favorizira talijanski jezik.

Istarsku županiju čine jedinice lokalne samouprave: [10 gradova i 31 općina](#).

Od 10 gradova 7 gradova je dvojezično hrvatskog i talijanskog jezika , a 3 su jednojezična -hrvatskog jezika.

Od 31 općine 12 je dvojezično hrvatskog i talijanskog jezika , a 19 jednojezično, hrvatskog jezika.

Ukupan broj stanovnika IŽ; 208.055 što čini 4,85 % stanovništva Republike Hrvatske

- J Hrvati 142 173 ( 68,33%)
- J Talijani 12 543 ( 6,03%)

Od ukupnog stanovništva Istre 208 055, dvojezičnošću je obuhvaćeno 139 553, a hrvatskim jezikom 66 733 stanovnika

Zbog 12 543 pripadnika talijanske manjine ili samo 6,03 %, dvojezičnošću je obuhvaćeno 67 % stanovništva Istre! Ako je ukupno hrvatsko stanovništvo Istre 142 173 ili 68,44% , to je talijanizacija hrvatskog stanovništva u Istri!

IDS kao arhitekta novog istrijskog identiteta , djeluje sa svrhom daljega rastakanja svijesti o pripadnosti većinskoga naroda, stvaranja privida o etničkom prostoru Istre drukčijem od onoga u zbilji. Pokazuje se visoki stupanj nesnošljivosti dijela lokalnih moćnika prema onima koji su drugi i drugačiji. Zato se postavlja pitanje: zar je još moguće birokratsko nasilje nad bilo kojim fenomenom bića i kulture nekog naroda, djelovanje suprotno načelima jednakosti svih ljudi i ravnopravnosti njihovih jezika...,

Hrvati su i kroz povijest Istre bili najbrojniji narod, što se vidi iz priloženih tabela

#### Narodnosni sastav Istre 1910.

Područje (bivša općina)		Hrvati	Slovenci	Talijani	Nijemci	Ostali	Ukupno
Buje	aps.	3.103	948	23.970	14	520	28.555
	rel.	10,9	3,3	83,9	0,05	1,8	100,0
Buzet	aps.	14.808	575	846	10	27	16.266
	rel.	91,0	3,5	5,2	0,06	0,2	100,0
Labin	aps.	17.912	171	2.577	40	981	21.681
	rel.	82,6	0,8	11,9	0,2	4,5	100,0
Opatija	aps.	17.932	4.068	878	2.358	2.909	28.145
	rel.	63,7	14,4	3,1	8,4	10,4	100,0
Pazin	aps.	25.292	696	3.381	57	228	29.654
	rel.	85,3	2,3	11,4	0,2	0,8	100,0
Poreč	aps.	10.801	33	15.679	47	505	27.065
	rel.	39,9	0,1	57,9	0,2	1,9	100,0
Pula	aps.	28.206	3.607	37.123	9.595	10.897	89.428
	rel.	31,6	4,0	10,7	41,5	12,2	100,0
Rovinj	aps.	8.424	156	14.066	331	1.065	24.042
	rel.	35,0	0,7	58,5	1,4	4,4	100,0
ISTRA	aps.	126.478	10.254	98.520	12.452	17.132	264.836
	rel.	47,7	3,8	37,2	4,7	6,5	100,0

Izvor: *Spezial ortstrepertorium für das Österreichisch-Illyrische Küstenland*, K. k. Statistischen Zentralkommission, Wien 1918.

Hrvata 47,7%.Talijana 37,2%



**Narodnosni sastav Istre 1948.**

Područje (bivša općina)		Hrvati	Slovenci	Talijani	Ostali	Ukupno
Buje*	aps.	17.473	718	7.048	815	26.054
	rel.	67,1	2,8	27,0	3,1	100,0
Buzet	aps.	11.986	831	1.151	50	14.018
	rel.	85,5	5,9	8,2	0,4	100,0
Labin	aps.	24.411	875	2.406	433	28.125
	rel.	86,8	3,1	8,6	1,5	100,0
Opatija	aps.	19.008	1.205	2.675	677	23.565
	rel.	80,7	5,1	11,4	2,8	100,0
Pazin	aps.	24.411	85	2.152	29	26.677
	rel.	91,5	0,3	8,1	0,1	100,0
Poreč	aps.	16.070	100	7.440	65	23.675
	rel.	67,9	0,4	31,4	0,3	100,0
Pula	aps.	31.787	595	12.557	1.495	46.407
	rel.	68,5	1,3	27,0	3,2	100,0
Rovinj	aps.	10.555	197	7.298	55	18.105
	rel.	58,3	1,1	40,3	0,3	100,0
ISTRA	aps.	155.701	4.606	42.727	3.619	206.653
	rel.	75,3	2,2	20,7	1,8	100,0

Hrvata 75,3%, Talijana 20,7%. Talijana je manje, jer su mnogi optirali

**Narodnosni sastav Istre 1991.**

Područje (bivša općina)		Hrvati	Slovenci	Talijani	Regionalci	Ostali	Ukupno
Buje	aps.	9.422	754	5.528	3.894	4.279	23.877
	rel.	39,5	3,2	23,1	16,3	17,9	100,0
Buzet	aps.	4.419	120	205	2.096	599	7.439
	rel.	59,4	1,6	2,8	28,2	8,0	100,0
Labin	aps.	11.545	245	421	9.324	4.448	25.983
	rel.	44,4	0,9	1,6	35,9	17,1	100,0
Opatija	aps.	23.574	863	321	627	4.414	29.799
	rel.	79,1	2,9	1,1	2,1	14,8	100,0
Pazin	aps.	15.026	62	272	2.723	923	19.006
	rel.	79,1	0,3	1,4	14,3	4,9	100,0
Poreč	aps.	12.535	219	1.336	5.465	3.433	22.988
	rel.	54,5	1,0	5,8	23,8	14,9	100,0
Pula	aps.	47.359	1.256	5.375	10.270	21.066	85.326
	rel.	55,5	1,5	6,3	12,0	24,7	100,0
Rovinj	aps.	11.290	152	2.169	3.255	2.861	19.727
	rel.	57,2	0,8	11,0	16,5	14,5	100,0
ISTRA	aps.	135.170	3.671	15.627	37.654	42.023	234.145
	rel.	57,7	1,6	6,7	16,1	17,9	100,0

Izvor: *Popis stanovništva 1991, narodnosni sastav stanovništva Hrvatske po naseljima*, RZ za statistiku, Zagreb 1992.

Hrvata ima 57,7%, Talijana 6,7%, a regionalno kao Istrijani 16,1%

**Struktura stanovništva po narodnosti**

Narodnost	Ukupan broj	
Hrvati	142173	68,33
Talijani	12543	6,03
Srbi	7206	3,46
Bošnjaci	6146	2,90
Albanci	2393	1,15
Slovenci	1793	0,86
Crnogorci	759	0,36
Romi	858	0,41
Ostali	827	0,40
Nisu se izjasnili	4078	1,96
Regionalna pripadnost	25203	12,11

Hrvati su većinski narod sa 68,33%, Talijani 6,03%, a Istrijani 12,11%

Umjesto zaključka

I nakon 28 godina retorika IDS-ovaca nije se promjenila;

Prigodom darovanje pulske Vile Idola, Porečko-pulskoj biskupiji, 23.kolovoza 2017.godine, premijer Plenković izjavio je;

„Naša Crkva ovdje njeguje hrvatske vrijednosti, naš identitet, kulturu i baštinu, okuplja naše ljude i stoga mislim da na ovaj način rješavamo pitanje za koje se već desetljećima nastoji naći rješenje.

Ovo je dobra poruka na tragu naše politike, a to ćemo učiniti i u drugim situacijama kada državne institucije, s posebnim doprinosom ministra državne imovine Marića, imaju širu zadaću aktiviranja državne imovine i stavljanja u funkciju brojnih nekretnina diljem Hrvatske, koje imaju gospodarsku i ekonomsku vrijednost“

<https://imovina.gov.hr/vijesti/potpisan-ugovor-o-darovanju-pulske-vile-idole-poreckoj-i-pulskoj-biskupiji/1844>

Međutim, na tu se izjavu neprimjereno i žestoko obrušio Boris Miletić ;

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/sef-idsa-popljuje-plenkovic-zbog-jacanja-hrvatskog-identiteta-istre/990339.aspx>

**„Potenciranje takvog nacionalističkog diskursa uvreda je za sve građane regije „ Miletić poručuje Premijeru da se „potrudi da ključne odrednice istarskog identiteta, poput otvorenosti, uključivosti i suživota, konačno zažive u cijeloj Hrvatskoj" Eto a g. Debeljuh kaže da je neistina da IDS hoće svoju politiku proširiti na cijelu Hrvatsku.**

**Miletiću smeta hrvatski identitet Istre, jer po njemu Istra ima svoj istarski identitet. Znači Miletić ne priznaje istarske Hrvate, koji su upravo zahvaljujući istarskom Katoličkom svećenstvu i sačuvali svoj identitet. Čim se spomenu Hrvati za njega je „nacionalistički diskurs“**

Iz svega navedenog razvidno je da IDS od samog osnivanja nije pokazao političku volju da podrži stvaranje Hrvatske države!

Inzistiranje na decentralizaciji, demilitarizaciji i statusu Istra regija, stalno je podriivanje državnog ustrojstva i suvereniteta RH!

I koliko god se Boris Miletić branio i tumačio, Programske deklaracije ga demantiraju i razgolićuju u njihovoj očitaj autonomiaškoj politici. Dovoljno je pročitati Programske deklaracije koje su dostupne na IDS -ovim stranicama na internetu ,i zaključiti da objavljivanje putovnice Republike Istre nije bio samo predizborni spin!

IDS od svog osnivanja svjesno manipulira stanovništvom Istre, predstavljajući se kao jedini zaštitnik interesa Istre i njezina stanovništva u odnosu na centar državne vlasti. Samo je nisu zaštitili od njih samih!

Djelujući sustavno na mentalni sklop stanovnika Istre, umanjujući hrvatske vrijednosti, neprestano ističući istarske specifičnosti i na taj način raditi na potiskivanju i negiranju nacionalne svijesti istarskih Hrvata, IDS želi stvoriti preduvjete za jedan eventualni referendum o odcjepljenju od Republike Hrvatske!

Najsvježiji zahtjev za referendumom bio je u listopadu 2017.godine

Autonomija Istre kakvu zaziva Jakovčić je neustavna

U SDP-u i HDZ-u, bez kojih nema izmjena Ustava, kažu da jesu za decentralizaciju države, ali su protiv zazivanja neovisnosti Istre .

Ivan Jakovčić uvjeren da građani Istre žele upravljati “svime osim klasičnim državnim funkcijama, poput vanjske i obrambene politike”.

IDS traži i zalaže se za veću finansijsku i regionalnu autonomiju po uzoru na Dansku i Njemačku - kazao nam je predsjednik stranke Boris Miletić

Pročitajte više na: <https://www.vecernji.hr/vijesti/autonomija-istre-kakvu-zaziva-jakovcic-je-neustavna-1203721> - [www.vecernji.hr](http://www.vecernji.hr)

Tome se usprotivio čak i Peđa Grbin ( SDP) koji je izjavio;

Svima koji govore o neovisnosti Istre mogu poručiti samo neka pročitaju odluke o pripojenju Istre Hrvatskoj iz rujna 1943. ili prve stihove istarske himne koji glase: “Krasna zemljo, Istro mila, dome roda hrvatskog“

Mi smo Istrani i Hrvati pravi

Svoju zemlju ne damo

Kano lavi mi se borimo.

<https://youtu.be/tIRvmTstDBQ>

## **IDS odbacuje svaku hrvatsku komponentu Istre**

U obrazloženju prigodom proglašenja "Krasne zemlje" istarskom himnom, (Skupština Istarske županije, na svojoj sjednici, 23. rujna 2002. godine) Istarska županija izdala je priopćenje sa obrazloženjem u kojem nema ni jedne riječi kojom istarsku himnu povezuje sa Hrvatskom, a drugi stih himne glasi "dome roda hrvatskog".

Najnoviji slučaj je donacija veoma vrijednog kulturnog blaga od 15-tak tisuća knjiga koju daruje svojoj Istri akademik Josip Bratulić. Akademik Josip Bratulić u svom domu u Zagrebu čuva više od 15 tisuća knjiga. Njihova se vrijednost broji u milijunima kuna, ali ih već deset godina nitko ne želi preuzeti. Pregovori s gradom Pulum i sveučilišnom knjižnicom nikada nisu završeni... E da je kojim slučajem akademik Bratulić talijanske ili srpske narodnosti, onda bi se već davno našlo rješenje i novac.

Istarska Županija obilno financira Dane srpske kulture po istarskim gradovima, za 11. Dane srpske kulture u Istri, odvojila je 37 000 kuna i još 38 000 grada Pule.

Talijanska unija, Unione Italiana –Festival dell'Istrogeneto je dobila 50 000 kuna u 2019. godini

Zatim obilato financira i kazalište Ulysses Rade Šerbedžije koji se već 18 godina šepuri po Brijunima. Naime 2001 Mali Brijun i tvrđavu Minor IDS-ova vlast sa pristankom Ivica Račana, dala je na korištenje kazalištu Ulysis koje je osnovao Rade Šerbedžija. Za 2019. godinu dobio je 200 000 kuna, ali nema novaca za istarski kalendar Jurina i Franina.

I nakon 95 godina izlaženja Kalendar Jurina i Franina se gasi! Kalendar Jurina i Franina bio je svjetionik istarskim Hrvatima, Slovincima i drugim građanima Istre u čuvanju starih običaja, putokaz u poljoprivrednom kalendaru i zabava u dugim zimskim večerima. Razumijem da je pored razvoja elektronskih medija teško komercijalno isplativo, ali on je kao kulturna baština trebao naići na razumjevanje u Istarskoj Županiji da se iznađu sredstva za njegovo izlaženje. Pogotovo ako usporedim da se za Dane Srpske kulture u Istri nađu financijska sredstva, a za očuvanje naše istarske baštine ne nađu. To neka ide na dušu čelnicima IDS-a, koji vode Istarsku Županiju, ali neka se onda ne busaju u prsa sa jednakošću, multietničnosti i multikulturalnosti. Kriteriji bi trebali biti za sve narode i nacionalne manjine jednaki!

Još jedan događaj je karakterističan za promašenu politiku IDS-a

Akademik Josip Bratulić u svome domu u Zagrebu čuva više od 15.000 knjiga. Njihova se vrijednost procjenjuje u milijunima kuna, ali ih već 10 godina nitko ne želi preuzeti.

Tijekom 70 godina skupio je više od 15.000 knjiga. Pravu brojku, kaže, ne može znati, ali zato jako dobro zna gdje su najvrjednije. Svete knjige, molitvenici, književnost, povijest i kultura – samo su dio kolekcije ovoga ilologa, povjesničara književnosti i hrvatske kulture koji je i sam napisao nekoliko knjiga. Već 10 godina svojim knjigama, akademik Bratulić uzaludno, pokušava pronaći novi dom.

*„Gradu Puli i Istarskoj županiji poručio sam da dođu uzeti moje knjige. Ako neće, za to mi ništa ne moraju platiti. No oni mi ne odgovaraju još otprije prošlog Božića kad sam im poslao dopis. Iskreno, zadnjih desetak godina, još od 2008., nudim svoju biblioteku na poklon mojoj Istri i Puli. Najprije sam to preko jedne osobe ponudio Sveučilištu u Puli. Odmah sam shvatio da njih to ne zanima te da ne prepoznaju njihovu vrijednost. Nudio sam svoje knjige i 2012., kao i prošle godine, ali ništa. Ljudi su, znate, po svojoj prirodi ograničeni. I zato ne želim više ni s kim od njih razgovarati“ izjavio je akademik Josip Bratulić u intervju u Glasu Istre*

Međutim nakon medijskog pritiska, da IDS ne želi hrvatsku kulturnu građu koju je akademik Bratulić sakupio, samo zato jer je hrvatska, kontaktirala sam mailom Upravni odjel za kulturu Istarske županije izravno g. pročelnika Vladimira Torbicu, tražeći informacije što se točno zbiva sa tom vrijednom donacijom?

Pročelnik Torbica je rekao da je Istarska županija itekako zainteresirana za tu veoma vrijednu donaciju, međutim da je bilo izvjesnih šumova u komunikaciji, jer je akademik Bratulić u prvim kontaktima tražio izvjesnu naknadu za knjige, a IŽ nema novaca za otkup tih vrijednih knjiga. Pregovori s Gradom Pulom i Sveučilišnom knjižnicom nikada nisu završeni, oni se nastavljaju.

Završiti ću sa IDS-ovim tzv . istarskim antifašizmom

Nedavno je bilo obilježavanje djelovanja 25. vojno pozadinske stanice i pogibije njenog borca Vikora Labinca koji je na Vrbanovici nedaleko Kaštelira poginuo 24. kolovoza 1944.godine.

Okupljenima su se obratili Fabrizio Radin, obnašatelj dužnosti župana Istarske županije, Edo Jerman, predstavnik udruge antifašista Hrvatske i Istre, Marijan Filipović iz udruge branitelja Poreča, Arduino Matošević predstavnik porečkih antifašista i kao domaćin ovog susreta Marko Ferenac, načelnik Općine Vižinada.

Na „blaćenje vrijednosti i tekovina antifašizma“ osvrnuli su se i ostali govornici, ali ja ću komentirati govor mladog načelnika Vižinade, Marka Ferenca SDP, jer odražava stanje duha, koji stalno potencira ponajviše IDS, sa svojom retorikom lažnog antifašizma;

„Istra danas živi antifašizam i nitko joj to neće oduzeti. Nažalost, često se vrijednosti antifašizma žele diskreditirati od pojedinaca koji dovode u pitanje građanska prava u ovoj zemlji i opijeni kapitalizmom zaboravljaju na ljudske vrijednosti. Ratovi su završili i nema potrebe konstantno preispitivati tko je bio pobjednik, a tko gubitnik, tko agresor, a tko žrtva. Dovoljno je samo prisjetiti se. Međutim užasava neprincipjelno, revizionističko i iredentističko nasilje na povijesnim istinama, kojima se pokušava izbrisati zasluge boraca, a krivnje za ratna stradanja pripisati Titovim partizanima, rekao je Ferenac i dodao kako je EU stvorena na antifašističkim tekovinama koje bi trebale dijeliti sve njene članice. Nažalost nekima to nije slučaj, jer se toleriranjem ili veličanjem ustaškog pozdrava zapravo želi revidirati povijest što narušava ugled i socijalni napredak i zato se treba boriti za ideale za koje su se naši stari borili“ zaključio je Ferenac

I na kraju tog demagoškog pamfleta kaže da bi svi u EU trebali dijeliti antifašističke tekovine!

A ne zna mlađahni Marko Ferenac da je EU bila blokovski podjeljena na demokratske i na totalitarne i autokratske zemlje. U demokratskim zemljama EU nije bilo postratovske odmazde i represije, one su se normalno dalje razvijale na demokratskim zasadama parlamentarne demokracije. A u totalitarnim i autokratskim u koje je spadala i ex Jugoslavija je narod ponovno nakon završetka ratnih operacija prolazio i trpio sve strahote odmazde Titovih partizana za koje mlađahni načelnik Marko Ferenac tvrdi da im se ne smije pripisati???

Rezime žrtava koje su Titovi partizani pobili u Istri, a koje načelnik Vižinade Marko Ferenac nikako ne priznaje već tvrdi da su im pripisani ;

- J 24. kolovoza 1947. godine, zaklan je, prerezanog grkljana ubijen Bl. Miroslav Bulešić,



- J 11.rujna 1946 godine odveden je i bačen u jamu talijanski svećenik Francesco Bonifacio . – zaustavila ga je neka straža „narodne obrane” i nestao je; tijelo mu nije nikad pronađeno
- J Od 1941. do 1949. godine u Istri je ubijeno 15 svećenika i tri bogoslova.
- J Na Vergaroli je dana 18. kolovoza 1946. došlo je do velike eksplozije na središnjoj gradskoj plaži u kojoj je poginulo preko 70 osoba, a prema drugim izvorima i više od 110 osoba, među kojima je bilo i 20 djece. Većina tih ljudi ukopana je 23. kolovoza 1946., a spomenik poginulima danas stoji ispred katedrale u Puli.

Bilo je to vrijeme dok je Pula pripadala zoni A pod nadzorom SAD i Velike Britanije (Trst Gorica, Pula), što komunisti -osloboditelji, nisu nikako podnosili.

Nakon eksplozije, nastala je panika i Talijani su počeli masovno iseljavati. Pogrom Talijana iz Istre, i ne samo Talijana, već i istarskih narodnjaka, djelo je Titovih partizana i komunista, a brojni civili neselektivno su ubijani i bačeni u jame poznate pod imenom fojbe.

Iselilo se ili optiralo je preko 200 000 ljudi iz Istre. Brojke variraju ovisno o izvoru. Napisane su brojne knjige na tu temu i sa talijanske i sa istarske strane. Činjenica je da je Titov komunistički režim kriv za taj drugi egzodus stanovništva Istre u povijesti!

Ubijeni su, odnosno likvidirani i svi viđeni istarski narodnjaci, koji se nisu htjeli uključiti u KPJ, proganjani su svi neistomišljenici Komunističke partije Jugoslavije!

Milovan Antun (1907.-1945.)

Rođen je u selu Režanci, župa Svetvinčenat, zauzeti vjernik i ponosan narodnjak, otac mons. Ivana Milovana, biskupa porečkog i pulskog. U miru. Prijateljevao je s mnogim hrvatskim svećenicima te je bio širitelj hrvatskog katoličkog tiska za vrijeme fašističke okupacije, zbog čega je bio progonjen od fašista. Širenje katoličko tiska, napose Katoličkog zidnog kalendara 1944. koji je tiskao Božo Milanović, naići će na žestoku osudu partizanskog vodstva u Istri. Pojedini partizani su se željeli dočepati i dijela njegova bogatstva te je trebalo sve učiniti da se oslabi moć i utjecaj obitelji Milovan. Oznaši su 22. ožujka 1945. nasilno Antuna odveli iz kuće i ubili. Tijelo nije nikada pronađeno! Poslije je optužnica napisana za medije kako bi se ozloglasilo Antuna i opravdao partizanski zločin. Komunistička zlostavljanja obitelji Milovan nastavila su se i nakon rata.

## Poznatiji narodnjaci stradalnici

- J Pavao Krajša (1888.-1944.) iz Kringe
- J Klarić Marčelo (1897.-1945.) iz Buzeta
- J Legović Marko (1905.-1944.) iz Muntrilja
- J Levak Viktor (1905.-1945.) iz sela Levaki, župa Motovunski Novaki
- J Peteh Mate (1873.-1945.) iz Žminja

Nemoguće je nabrojiti sve hrvatske narodnjake koje su partizani likvidirali prije, za vrijeme rata kao i poslije rata. Ivan Grah – župnik u Ližnjanu, donosi stradanja i drugih narodnjaka po istarskim župama. Danas o ovim nevinim ljudima nitko ne govori, mada još u narodu postoje sjećanja što se događalo. Najveći nedostatak u istraživanju je nepostojanje pisane građe. Ono što i postoji je proizvod komunističkog režima. Kako godine prolaze umiru svjedoci i s njima istina!

<http://www.biskupija-porecko-pulska.hr/novosti/987-mucenici-i-zrtve-u-poreckoj-i-pulskoj-biskupiji.html>

Iz navedenog je vidljivo, kako govornici na skupu obmanjuju javnost i šire yugokomunističku propagandu uvijenu u antifašizam, a ustvari ti antifašisti počinili su brojne masovne zločine i nisu se ponašali ništa bolje od nacista i fašista za koje je Marko Ferenac rekao da im se pripisuju??? Kako se vidi jednaka su prijetnja bili i komunisti, iza čije su 70-godišnje vladavine ostale ogromne žrtve.

Upravo stoga je Vijeće EU donijelo Rezoluciju 1481/ 2006 o osudi zločina totalitarnih komunističkih režima, koju je potvrdio i Hrvatski Sabor NN 76/2006,

Znači da odgovorim načelniku Marku Ferencu putem Rezolucije ;

- J *vrlo je niska svijest javnosti o zločinima koje su počinili totalitarni komunistički režimi. Komunističke partije su legalne i aktivne u nekim zemljama, tvrdite da su titovim partizanima zločini PRIPISANI*
- J *masovna kršenja ljudskih prava od strane totalitarnih komunističkih režima ,znači nema “boriti za ideale za koje su se naši stari borili”*
- J *niste se distancirali od zločina koje su počinili totalitarni komunistički režimi u prošlosti, tvrdite da su im zločini PRIPISANI*
- J *jasno se distanciraju od zločina počinjenih od strane totalitarnih komunističkih režima te ih osude bez ikakvih nejasnoća; niste se distancirali već optužujete ;užasava neprincipjelno, revizionističko i iredentističko nasilje na povijesnim istinama, kojima se pokušava izbrisati zasluge*

*boraca, a krivnje za ratna stradanja pripisati Titovim partizanima, rekao je Ferenac*

*J) nada se da će ohrabriti povjesničare širom svijeta da nastave svoja istraživanja sa ciljem utvrđivanja i objektivne provjere onoga što se dogodilo; užasava neprincipjelno, revizionističko i iredentističko nasilje na povijesnim istinama, kojima se pokušava izbrisati zasluge boraca, a krivnje za ratna stradanja pripisati Titovim partizanima*

Podsjetila bi na govor mržnje kojeg je sve više u javnoj komunikaciji, što se vidi i u ovim govorima” *užasava neprincipjelno, revizionističko i iredentističko nasilje na povijesnim istinama, kojima se pokušava izbrisati zasluge boraca, a krivnje za ratna stradanja pripisati Titovim partizanima*”

Dožupan Fabrizio Radin, jer je dožupan svim stanovnicima Istre, pa i onima kojima su komunisti pobili njihove najmilije, trebao je reći;

**ZAUVIJEK NAM JE DOSTA SVIH TOTALITARIZAMA !**

Nećemo više totalitarne režime! Želimo živjeti u demokratskom društvu, vladavine pravde i jednakih prava za sve stanovnike Hrvatske i Europe!

To je jedino ispravno, a ne podobnost antifašista, a nepodobnost ostalih političkih opcija. Vladavina zakona koji jednako vrijede za sve, a ne po Titovoj uzrečici „ne treba se držati zakona kao pijan plota“. garancija je očuvanju ljudskih prava , slobode i ljudskog dostojanstva, a ne antifašizam! Antifašizam se kompromitirao i proizveo veći broj žrtava nego fašizam i nacizam zajedno.